«مهندسی معکوس تخت‌های چوبی» و تولد یک استعداد

مهندس خشت‌ساز که در ۹ سالگی در کنار پدر تخت‌های چوبی می‌ساخت، حالا با ۹۲ هزار دنبال‌کننده در اینستاگرام آموزش می‌دهد

گزارش: نسرین آذرپیک

در کوچه‌ای خاکی در محله‌ی باغ‌نارون، جایی که سال‌ها فقط صدای رنده و تبر به گوش می‌رسید، حالا هر عصر جمعه ده‌ها نفر جمع می‌شوند تا ببینند چگونه یک تکه چوب خام، بدون یک میخ و پیچ، به تختی محکم تبدیل می‌شود. صاحب این کارگاه کوچک مهندس خشت‌ساز است، مردی ۴۱ ساله که نزدیک به سی سال از عمرش را با چوب گذرانده است. او می‌گوید: «پدرم می‌گفت چوب حرف می‌زند، فقط باید یاد بگیری گوش بدهی.» امروز هزاران نفر در سراسر ایران و حتی خارج از کشور به همین حرف گوش می‌دهند.

مهندس خشت‌ساز در خانواده‌ای بزرگ شد که نان‌آورش نجار بود. پدرش، استاد رحیم خشت‌ساز، در روستای کوهپایه‌ی سرخه‌دره کارگاهی داشت که همسایه‌ها برای سفارش کمد، تخت و گاهی حتی تابوت به آن می‌آمدند. پسر کوچک هر روز بعد از مدرسه کنار پدر می‌نشست و ابزارها را یکی‌یکی از او می‌گرفت. در ۹ سالگی اولین تخت کوچکش را ساخت؛ تختی برای عروسک خواهرش که هنوز هم در اتاق او دیده می‌شود. او می‌گوید: «آن تخت کج است و پایه‌هایش نابرابر، اما هیچ‌وقت نخواستم آن را دور بیندازم. هر بار که به آن نگاه می‌کنم، یاد می‌گیرم که صبر یعنی چه.»

پس از مرگ پدر در سال ۱۳۹۶، مهندس خشت‌ساز تصمیم گرفت کارگاه را تعطیل کند و به شهر برود. اما چند ماه بعد، وقتی دید که مشتری‌های پدر یکی‌یکی در خانه را می‌زنند و می‌پرسند آیا کسی مانده که کار کند، تصمیمش عوض شد. او ماند، کارگاه را بازسازی کرد و تنها سفارش‌هایی را پذیرفت که می‌توانست خودش انجام دهد. در همان سال‌ها بود که فکر کرد تجربه‌ی پدرش را نباید با خود به گور برد. نخستین ویدیوی آموزشی‌اش را با دوربین گوشی و در همان کارگاه ضبط کرد؛ ویدیویی ۱۲ دقیقه‌ای درباره‌ی چگونگی تشخیص جهت رشد درخت و انتخاب چوب مناسب برای هر قسمت از تخت. کسی فکر نمی‌کرد این ویدیو روزی میلیون‌ها بازدید بگیرد.

امروز کانال «خشت و چوب» با ۹۲ هزار دنبال‌کننده در اینستاگرام و بیش از ۱۴ هزار مشترک در یوتیوب، یکی از پرمخاطب‌ترین صفحه‌های آموزش نجاری در ایران است. ویدیوهای او ساده فیلم می‌شوند: دوربین ثابت، نور طبیعی و صدایی که بیشتر شبیه زمزمه است تا توضیح. او هیچ‌وقت عجله نمی‌کند. می‌گوید: «اگر ۳ دقیقه طول بکشد تا یک گوه درست شود، من ۳ دقیقه فیلم می‌گیرم. تماشاگر باید ببیند که زحمت واقعی چیست.» همین صبر و آرامش، بسیاری از بینندگان را به کانال وفادار کرده است.

مهندس خشت‌ساز هنوز هم بیشتر کارهایش را با دست انجام می‌دهد. او می‌گوید ابزار برقی را فقط برای کارهای سنگین، مثل بریدن تخته‌های کلفت، قبول دارد. به گفته‌ی او، دست آدم وقتی با چوب کار می‌کند، حساسیت پیدا می‌کند که هیچ دستگاهی نمی‌تواند جای آن را بگیرد. او همچنین معتقد است که بسیاری از مشکلات امروز نجارها از عجله و بی‌حوصلگی ناشی می‌شود، نه از کمبود ابزار. به همین دلیل در ویدیوهایش بارها تأکید می‌کند که اگر تیغه کند است، اول باید آن را تیز کرد، نه اینکه با فشار بیشتر کار را ادامه داد.

با این حال، مسیر او بی‌حاشیه نبوده است. برخی از همکاران قدیمی‌اش در ابتدا او را «بچه‌ای که از پدرش یاد گرفته» می‌دانستند و کامنت‌های تندی زیر ویدیوهایش می‌گذاشتند. اما وقتی تعداد بینندگان بالا رفت و شاگردانش شروع به ساختن تخت‌های خوب کردند، همان منتقدان هم کم‌کم لحن‌شان عوض شد. امروز چند نفر از شاگردان او خودشان کارگاه کوچک دارند و برخی از آن‌ها نیز شروع به ضبط آموزش کرده‌اند. مهندس خشت‌ساز می‌گوید این برایش از هر لایک و بازدیدی مهم‌تر است.

(مطالب آرشیو در اینترنت)

مهندسی معکوس تخت‌های چوبی و تولد یک استعداد — ۲۷ شهریور ۱۴۰۱

کارگاه شبانه‌ی ۲۴ ساعته‌ی نانوایی‌ها — ۱۵ مرداد ۱۴۰۱

صف‌های طولانی برای یک قرص نان — ۲ تیر ۱۴۰۱

بازگشایی پل قدیمی پس از ۱۸ ماه — ۱۰ اسفند ۱۴۰۰

آتش‌سوزی انبار پارچه در بازار سرپوشیده — ۲۱ دی ۱۴۰۰

افتتاح نخستین کتابخانه‌ی عمومی شهر — ۵ آبان ۱۴۰۰

قطعی برق ۷۲ ساعته در ۱۴ روستای بخش کوهستانی — ۱۸ مهر ۱۴۰۰

جشنواره‌ی انار و آیین برداشت در باغ‌های دامنه — ۳ شهریور ۱۴۰۰

ثبت‌نام مدارس برای سال تحصیلی جدید آغاز شد — ۲۸ مرداد ۱۴۰۰

کشف سکه‌های نقره در زیر خاک‌های پل قدیمی — ۱۲ تیر ۱۴۰۰

ترافیک سنگین در محور ورودی شهر به دلیل تصادف زنجیره‌ای — ۲۹ خرداد ۱۴۰۰

بازگشایی پل قدیمی پس از ۱۸ ماه — ۱۰ اسفند ۱۴۰۰

پل قدیمی روی رودخانه‌ی سرخاب، که از سال ۱۳۱۲ در مسیر راه کاروان‌رو قرار داشت، روز شنبه با حضور جمعی از مسئولان محلی و صدها نفر از اهالی روستاهای اطراف بازگشایی شد. این پل ۱۸ ماه به دلیل ترک‌های عمیق در پایه‌های سنگی و خطر فروریختن کامل، برای عبور هر نوع وسیله‌ای بسته بود. مرمت آن ۱۴ میلیارد تومان هزینه داشت و بیشتر آن را خیران محلی و انجمن دوستداران میراث فرهنگی سرخاب تأمین کردند.

مهندس فرهاد نیک‌پی، مدیر طرح، در مراسم گفت که برای حفظ ساختار اصلی، حدود ۶۰ درصد سنگ‌های پایه‌ها همان سنگ‌های قدیمی است که شماره‌گذاری و یکی‌یکی جابه‌جا شده‌اند. او افزود: «ما سعی کردیم هیچ سنگی را دور نیندازیم، حتی آن‌هایی که ترک برداشته بودند. آن‌ها را کنار پل گذاشته‌ایم تا مردم بتوانند تاریخ را لمس کنند.» به گفته‌ی او، عرض پل از ۳ به ۴٫۵ متر رسیده است تا عبور خودروهای سبک هم ممکن شود.

فرماندار شهرستان، آقای رضا کیانی، در آیین افتتاح گفت که این پل «فقط یک سازه نیست، بلکه بخشی از هویت جمعی مردم این منطقه است». او از همه‌ی کسانی که در این مدت صبر کرده بودند تا کار به پایان برسد تشکر کرد و گفت که دولت آماده است برای مرمت دو پل تاریخی دیگر در استان هم همین الگو را اجرا کند. به گفته‌ی او، نخستین پل قدیمی که مرمت می‌شود، پل آسیاب‌خرابه در بخش علیا است.

برای اهالی روستاهای بالادست، بازگشایی پل فقط یک خبر خوب نیست، بلکه پایان یک دوره‌ی طولانی دور زدن است. تا پیش از این، کسانی که از سرخاب‌علیا به بازار هفتگی سرخاب‌سفلی می‌رفتند، ناچار بودند مسیری ۴۲ کیلومتری را از راه گردنه‌ی برفی طی کنند. در زمستان، وقتی برف راه گردنه را می‌بست، بسیاری از بیماران سالمند عملاً از دسترسی به درمانگاه شهر جدا می‌شدند. حاج‌ابراهیم رستگار، یکی از ریش‌سفیدان روستای بالادست، گفت: «پارسال زمستان، همسایه‌ی ما را با تراکتور از روی برف رساندیم به جاده. اگر پل بسته بود، شاید دیر می‌رسید.»

با این حال، همه‌ی نگرانی‌ها برطرف نشده است. برخی از اهالی روستای کوهپایه‌ی بالا می‌گویند که شیب راه‌های دسترسی به پل هنوز برای خودروهای سنگین خطرناک است و بهتر بود پیش از افتتاح، یک مسیر جایگزین برای آن‌ها آسفالت می‌شد. مهندس نیک‌پی در پاسخ گفت که پیمانکار موظف است تا پایان آبان‌ماه آسفالت را تکمیل کند و در صورت تأخیر، ۱۰ درصد از مبلغ قرارداد جریمه خواهد شد.

(مطالب آرشیو در اینترنت)

کارگاه شبانه‌ی ۲۴ ساعته‌ی نانوایی‌ها — ۱۵ مرداد ۱۴۰۱

صف‌های طولانی برای یک قرص نان — ۲ تیر ۱۴۰۱

بازگشایی پل قدیمی پس از ۱۸ ماه — ۱۰ اسفند ۱۴۰۰

آتش‌سوزی انبار پارچه در بازار سرپوشیده — ۲۱ دی ۱۴۰۰

افتتاح نخستین کتابخانه‌ی عمومی شهر — ۵ آبان ۱۴۰۰

قطعی برق ۷۲ ساعته در ۱۴ روستای بخش کوهستانی — ۱۸ مهر ۱۴۰۰

جشنواره‌ی انار و آیین برداشت در باغ‌های دامنه — ۳ شهریور ۱۴۰۰

ثبت‌نام مدارس برای سال تحصیلی جدید آغاز شد — ۲۸ مرداد ۱۴۰۰

کشف سکه‌های نقره در زیر خاک‌های پل قدیمی — ۱۲ تیر ۱۴۰۰

ترافیک سنگین در محور ورودی شهر به دلیل تصادف زنجیره‌ای — ۲۹ خرداد ۱۴۰۰

بازگشایی پل قدیمی پس از ۱۸ ماه — ۱۰ اسفند ۱۴۰۰

پل قدیمی روی رودخانه‌ی سرخاب، که از سال ۱۳۱۲ در مسیر راه کاروان‌رو قرار داشت، روز شنبه با حضور جمعی از مسئولان محلی و صدها نفر از اهالی روستاهای اطراف بازگشایی شد. این پل ۱۸ ماه به دلیل ترک‌های عمیق در پایه‌های سنگی و خطر فروریختن کامل، برای عبور هر نوع وسیله‌ای بسته بود. مرمت آن ۱۴ میلیارد تومان هزینه داشت و بیشتر آن را خیران محلی و انجمن دوستداران میراث فرهنگی سرخاب تأمین کردند.

مهندس فرهاد نیک‌پی، مدیر طرح، در مراسم گفت که برای حفظ ساختار اصلی، حدود ۶۰ درصد سنگ‌های پایه‌ها همان سنگ‌های قدیمی است که شماره‌گذاری و یکی‌یکی جابه‌جا شده‌اند. او افزود: «ما سعی کردیم هیچ سنگی را دور نیندازیم، حتی آن‌هایی که ترک برداشته بودند. آن‌ها را کنار پل گذاشته‌ایم تا مردم بتوانند تاریخ را لمس کنند.» به گفته‌ی او، عرض پل از ۳ به ۴٫۵ متر رسیده است تا عبور خودروهای سبک هم ممکن شود. او افزود که دولت آماده است برای مرمت دو پل تاریخی دیگر در استان هم همین الگو را اجرا کند. به گفته‌ی او، نخستین پل قدیمی که مرمت می‌شود، پل آسیاب‌خرابه در بخش علیا است.

برای اهالی روستاهای بالادست، بازگشایی پل فقط یک خبر خوب نیست، بلکه پایان یک دوره‌ی طولانی دور زدن است. تا پیش از این، کسانی که از سرخاب‌علیا به بازار هفتگی سرخاب‌سفلی می‌رفتند، ناچار بودند مسیری ۴۲ کیلومتری را از راه گردنه‌ی برفی طی کنند. در زمستان، وقتی برف راه گردنه را می‌بست، بسیاری از بیماران سالمند عملاً از دسترسی به درمانگاه شهر جدا می‌شدند. حاج‌ابراهیم رستگار، یکی از ریش‌سفیدان روستای بالادست، گفت: «پارسال زمستان، همسایه‌ی ما را با تراکتور از روی برف رساندیم به جاده. اگر پل بسته بود، شاید دیر می‌رسید.»

با این حال، همه‌ی نگرانی‌ها برطرف نشده است. برخی از اهالی روستای کوهپایه‌ی بالا می‌گویند که شیب راه‌های دسترسی به پل هنوز برای خودروهای سنگین خطرناک است و بهتر بود پیش از افتتاح، یک مسیر جایگزین برای آن‌ها آسفالت می‌شد. مهندس نیک‌پی در پاسخ گفت که پیمانکار موظف است تا پایان آبان‌ماه آسفالت را تکمیل کند و در صورت تأخیر، ۱۰ درصد از مبلغ قرارداد جریمه خواهد شد.

(مطالب آرشیو در اینترنت)

مهندسی معکوس تخت‌های چوبی و تولد یک استعداد — ۲۷ شهریور ۱۴۰۱